

SAĞLIK MEVZUATI

- Türkiye Cumhuriyeti
- Anayasası'nın 56. maddesi'nde yer alan sağlık ile ilgili hükümler ise aşağıdaki gibidir:
- "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını
- korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir. Devlet, herkesin hayatını,
- beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak,
- işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.
- Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları
- denetleyerek yerine getirir. Sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel
- sağlık sigortası kurulabilir."

- Türkiye’de, 01.08.1998 tarih ve 23420 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiş olan
- *“Hasta Hakları Yönetmeliği”*, hasta haklarını somut olarak göstermek ve sağlık hizmeti verilen bütün
- kurum ve kuruluşlarda ve sağlık kurum ve kuruluşları dışında sağlık hizmeti verilen durumlarda, herkesin hasta haklarından faydalanabilmesine, hak ihlallerinden korunabilmesine ve gerektiğinde hukuki korunma
- yollarını fiilen kullanabilmesine dair düzenlemeleri yapmak amacı ile yayınlanmıştır. Yönetmelik, sağlık
- hizmeti verilen resmi ve özel bütün kurum ve kuruluşları, bu kurum ve kuruluşlarda veya bunların dışında
- hizmete katılan her kademe ve unvandakileri ve hizmetten faydalanma hakkı olan bütün bireyleri
- kapsamaktadır.

- **Yönetmelikte, hasta; sağlık hizmetinden yararlanma gereksinimi olan**
- **kimse olarak tanımlanırken, hasta hakları ise; fertlerin sadece insan olmaları nedeniyle**
- **sahip olduğu ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, uluslararası antlaşmalar, kanunlar ve**
- **diğer mevzuat ile teminat altına alınmış haklar olarak tanımlanmaktadır.**

- Yönetmelikte hasta haklarının neler olduğu “Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma Hakkı, Sağlık
- Durumu ile İlgili Bilgi Alma Hakkı, Hasta Haklarının Korunması, Tıbbi Müdahalede Hastanın Rızası,
- Tıbbi Araştırmalar, Diğer Haklar, Sorumluluk ve Hukuki Korunma Yolları” başlıkları altında yer
- almaktadır. Hasta Hakları Yönetmeliği’nde her bir başlık altında hasta haklarıyla ilgili çeşitli
- düzenlemelerin yer aldığı 51 madde bulunmaktadır.

- ***Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma Hakkı***
- • Adalet ve Hakkaniyete Uygun Olarak Faydalanma: Hastalar, adalet ve hakkaniyet ilkeleri
- çerçevesinde sağlık hizmetlerinden ihtiyaçlarına uygun olarak faydalanma hakkına sahiptir.
- • Bilgi İsteme: Bu hak, hastanın hangi sağlık kuruluşundan hangi şartlara göre
- faydalanabileceğini, bu kuruluşlar tarafından verilen hizmet ve olanakların neler olduğunu
- kapsar. Bütün sağlık kuruluşları hastaları bilgilendirmek için gerekli birimi oluşturmak
- zorundadır.
- • Sağlık Kuruluşunu Seçme ve Değiştirme: Hasta, tabi olduğu mevzuatın kurallarına uymak
- kaydıyla, sağlık kurum ve kuruluşunu seçme, seçtiği sağlık kuruluşunda verilen sağlık
- hizmetinden faydalanma ve sevk sistemine uygun olmak koşuluyla ve sağlık kuruluşunun
- değiştirilmesinde tıbben sakınca görmemesi durumunda sağlık kuruluşunu değiştirme hakkına
- sahiptir.

- ***Sağlık Durumu ile İlgili Bilgi Alma Hakkı***
- • Genel Olarak Bilgi İsteme: Hastanın sağlık durumu, kendisine uygulanacak tıbbi işlemler, bunların faydaları ve olası sakıncaları, alternatif tıbbi müdahale yöntemleri, tedavinin kabul edilmemesi halinde ortaya çıkabilecek olası sonuçlar ve hastalığın seyri ve neticeleri konusunda sözlü veya yazılı olarak bilgi isteme hakkı bulunur.
- • Kayıtları İnceleme: Hastanın, sağlık durumu ile ilgili bilgileri içeren dosyayı ve kayıtları, inceleyebilme ve bir suretini alabilme hakkı vardır.

- ***Hasta Haklarının Korunması***
- • Mahremiyete Saygı Gösterilmesi: Hastanın, sağlık durumu ile ilgili tıbbi değerlendirmelerin
- gizlilik içerisinde yürütülmesini, muayenenin, teşhisin, tedavinin gizlilik ortamında
- gerçekleştirilmesini, tıbben sakınca olmayan hallerde yanında bir yakınının bulunmasına izin
- verilmesini, tedavisi ile doğrudan ilgili olmayan kimselerin tıbbi müdahale sırasında
- bulunmamasını, hastalığın mahiyeti gerektirmedikçe hastanın şahsi ve ailevi hayatına müdahale
- edilmemesini, sağlık harcamalarının kaynağının gizli tutulmasını isteme hakkı vardır.
- • Rıza Olmaksızın Tıbbi İşleme Tabi Tutulmama: Kanunda gösterilen istisnalar hariç olmak üzere,
- kimse, rızası olmaksızın ve verdiği rızaya uygun olmayan bir şekilde tıbbi işleme tabi tutulamaz.

- ***Tıbbi Müdahalede Hastanın Rızası***
- • Hastanın Rızası ve İzin: Tıbbi müdahalelerde hastanın rızası gereklidir; eğer hastanın yaşı küçük
- ise velisinden izin alınır. Hastanın, velisinin olmadığı veya hazır bulunamadığı veya hastanın
- ifade gücünün olmadığı hallerde, bu şart aranmamakla birlikte kanuni temsilci tarafından
- muvafakat verilmeyen hallerde, müdahalede bulunmak tıbben gerekli ise, hastaya tıbbi
- müdahalede bulunulabilmesi; Türk Medeni Kanunu uyarınca mahkeme kararına bağlıdır.
- Kanuni temsilciden veya mahkemeden izin alınması zaman gerektirecek ve hastaya derhal
- müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlarından birisi tehdit altına girecek ise,
- izin şartı aranmaz.

- ***Tıbbi Araştırmalar***
- • Tıbbi Araştırmalarda Rıza: Sağlık Bakanlığı'nın izni ve bireyin kendi rızası bulunmadan hiç
- kimseye tecrübe, araştırma veya eğitim amaçlı tıbbi müdahale yapılamaz.
- • Gönüllünün Korunması ve Bilgilendirilmesi: Araştırmalarda, gönüllünün sağlığına ve diğer
- kişilik haklarına zarar verilmemesi için gereken bütün tedbirler alınır. Araştırmanın gönüllüye
- vereceği muhtemel zararlar önceden tespit edilmemişse gönüllü, rızası bulunsa bile araştırma
- konusu yapılamaz.

- ***Diğer Haklar***
- • Güvenliğin Sağlanması: Bütün sağlık kurum ve kuruluşları, hastaların ve yakınlarının can ve mal güvenliklerinin korunması ve sağlanması için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.
- • Dini Vecibeleri Yerine Getirebilme ve Dini Hizmetlerden Faydalanma: Sağlık kurum ve kuruluşlarının imkanları ölçüsünde hastalara dini vecibelerini serbestçe yerine getirebilmeleri için gereken tedbirler alınır.

- ***Sorumluluk ve Hukuki Korunma Yolları***
- • Müracaat, Şikayet ve Dava Hakkı: Hasta haklarının ihlali durumunda hastanın, mevzuat çerçevesinde müracaat, şikayet ve dava hakkı vardır.
- • Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının Sorumluluğu: Hasta haklarının ihlali halinde, personeli istihdam eden kurum ve kuruluş aleyhine maddi veya manevi ya da hem maddi ve hem de manevi tazminat davası açılabilir.

- Hasta hakları konusunda bir diğer önemli dñzenleme, Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel
- Mñdñrlñđñ (663 sayılı Kanun Hñkmñnde Kararname ile oluşan yeni yapılanmada Sağlık Hizmetleri
- Genel Mñdñrlñđñ) tarafından yayınlanan 15.10.2003 tarih ve 19499 sayılı “*Sağlık Tesislerinde Hasta*
- *Hakları Uygulamalarına İlişkin Yñnerge*”dir.

- 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 9. maddesinin (c) bendine, 181 sayılı Sağlık
- Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 43. maddesine ve
- 01.08.1998 tarih 23420 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Hasta Hakları Yönetmeliği'ne dayanılarak
- 26.04.2005 tarih ve 3077 sayılı *"Hasta Hakları Uygulama Yönergesi"* hazırlanmıştır ve Sağlık
- Tesislerinde Hasta Hakları Uygulamalarına İlişkin Yönerge yürürlükten kalkmıştır.